

vero falsa, vel nimis ampla. Primum declaro, nam res, quæ accipitur ad proprium usum, duplicis generis esse potest, scilicet, aut pertinet ad ordinarium usum religiosum, ita ut de bonis monasterii accepturus esset rem similem ad suum usum, et in locum illius retineat, quam occulte accepit, non quidem cum majori proprietate, vel reservatione, quam similem teneret, si a monasterio illam accepisset; et in hoc casu videtur prior sententia valde rigorosa, si ad illum applicetur, quia tunc perinde est ad suum usum illam tenere, ac communi illam deputare, quia communis usus talium rerum non aliter est communitatis, nisi quatenus divisus est per singulas personas, ita ut apud nullam sit res similis tanquam propria, quia semper potest a superiore auferri; ita vero contingit in presenti, nam supponimus tali animo usum illius rei retineri. Item, quia religiosus habet licentiam a superiore tacitam, vel expressam, ut tali re in communi utatur, verbi gratia, pileo, veste, libro talis auctoris, etc.; ergo quod illam generalem facultatem applicet ad hanc rem particularem, proprio arbitrio, et sine voluntate superioris, vel non est proprietas, quia semper servatur respectus ad aliquam voluntatem superioris, et ad communem usum, vel certe est admodum levis, et insufficientis ad peccatum mortale. At vero si res, quæ accipitur, et retinetur ad proprium usum, non pertinet ad communem usum religiosorum, ut sunt victus, vestitus, vel instrumenta necessaria ad proprias actiones, ut libri, etc., sed est extraordinaria, pertinens, scilicet, ad peculiarem et extraordinarium usum, ut pretiosa imago, et similia, quæ ad peculiarem ornatum, aut curiositatem, vel commoditatem pertinent, et in his rebus videtur habere locum prior sententia, quia in eis procedit maxime ratio ejus, quæ urgens videtur.

29. Secundum declaratur, quia, licet res accipiatur ut statim communitati tradatur, et de facto ita fiat, nihilominus ipsa acceptio, non solum contra obedientiam, sed etiam contra paupertatem esse videtur, quia nomine proprio fit, cum omnino sine licentia fiat, ut supponitur; non enim habemus aliam regulam ad explicandam hanc propositionem, nisi quod actio fiat independenter a voluntate alterius; fit autem hoc modo, quando fit sine licentia ejus, ut supra declaratum est; ergo cum illa acceptio fiat sine licentia, fit nomine proprio; ergo actus proprietatis est; ergo est contra votum paupertatis, etiamsi præcise in

ea sistatur, et quidquid postea sequitur, contra paupertatem non sit. Et confirmatur, quia alias ubi accipere aliquid non esset prohibitum sub præcepto obedientiæ, nunquam talis acceptio esset peccatum mortale, etiamsi esset in maxima rerum et pecuniarum quantitate, quæ videtur nimia licentia. Sequela vero patet, quia ille actus, ut est contra obedientiam, non est peccatum mortale, quia supponimus non esse latam legem, nec præceptum in virtute obedientiæ; ergo si non violatur votum paupertatis, non est unde hoc sit peccatum mortale.

30. Integra resolutio hujus dubii pendet ex aliquibus sequentibus, et ideo non potest hic perfecte tradi. Quapropter nunc solum assero hanc acceptionem, præcise spectatam, esse non tantum contra obedientiam, sed etiam contra votum paupertatis, independenter a futura retentione, vel usu, nam hoc convincit ratio proxime facta. Nihilominus tamen addo, quando res statim traditur communitati, et illa intentione accipitur, regulariter excusari acceptionem a peccato mortali, non tam ex levitate materiæ, quam ex præsumpta voluntate superiorum, quibus licet modus displiceat, non tamen quod aliquid pro tota communitate tribuatur; quæ conjectura videtur moraliter sufficiens, quando aliquid in particulari non occurrit, quod vehementem faciat conjecturam in contrarium, aut nisi ex consuetudine aliud constet; ubi autem moraliter constaret, aut valde probabiliter præsumeretur non esse voluntatem superioris, ut aliquid accipiatur, etiam ut tradatur communitati, non video quomodo possit talis acceptio, si sit in gravi quantitate, a culpa gravi excusari.

31. Eodem modo judicandum censeo, quando res accipitur et applicatur ad usum proprium accipientis, loco alterius rei similis, quæ ad similem usum ex bonis communibus religionis danda est; solum adjungitur hic major gravitas ex hac circumstantia applicandi propria auctoritate rem talem ad suum usum. Quantum autem hæc circumstantia aggravet, dicemus in dubiis sequentibus, pendet enim ex illis. Hic autem animadvertere oportet, ne res, quæ accipitur, sit multo pretiosior quam illa quæ in religione danda erat; nam tunc ex ea parte semper reputabitur res, et usus ejus extraordinarius ac peculiaris, et consequenter major proprietas interveniet. Idem est si res accipiatur, et habeatur cum majori abundantia, quam soleat a religione dari, etiam ubi commode potest et providet,

ut si accipiatur duplicata, vel triplicata vestis, vel libri superflui, ac non necessarii, etc. Nam tunc illud peculium sine dubio nimis proprietarium est. Dico autem, *ubi religio commode potest, et providet*, quia ubi ipsa deficit in necessariis, et convenientibus, juxta ordinarium modum vivendi talis religionis, sive id sit quia non potest, sive quia Prælatum non vult providere, tunc facilius potest excusari a gravi culpa acceptio rei sic necessariæ, vel propter præsumptam voluntatem superioris, quia tunc immerito esset invitus, saltem de substantia receptionis, vel quia usus ille de se communis est tali religioni, et res etiam per talem receptionem efficitur communis, ut statim dicam, et sub ea intentione recipitur.

32. Ultimo in hoc puncto concludo, quando religiosus aliquid accipit sine ulla voluntate superioris, etiam præsumpta, sine ullo proposito retinendi talem rem in particulari, vel applicandi illam propria auctoritate ad particularem usum, tunc multo majorem quantitatem necessariam esse ex parte rei acceptæ, ut ille actus sit peccatum mortale, quam cum acceptio ad retentionem vel usum proprietarium ordinatur. Probatur ex ratione dubitandi in principio posita, quæ hoc saltem probat, quia deformitas acceptionis præcise sumptæ multo major est, etiam circa graviores materias. Item quia vix ibi apparet affectus proprietarius, cum pro sola communitate et ejus usu res accipiatur. Oportet ergo ut magna sit quantitas; quanta vero sufficiat, prudenti arbitrio est relinquendum, considerato usu religionis, ac decentia, et aliis circumstantiis ejus.

33. Statim vero occurrit dubitandum, an res sic accepta fiat monasterii, et consequenter an religiosus, qui illam accepit, debeat eam monasterio tradere, vel ei reddere qui illam dedit. Ratio autem dubitandi est, quia nullus acquirit novum dominium sine acceptione; monasterium autem non accepit dominium talis rei; ergo non acquisivit dominium ejus. Minor patet, quia monasterium non acceptat, nisi per Prælatum; supponimus autem Prælatum, nec expresse, nec tacite velle talem acceptionem. Respondetur primum omnium considerandam esse intentionem et voluntatem donantis; nam si ille non habuit voluntatem absolutam donandi, sed solum sub expressa vel tacita conditione, quod illa res cedat in proprium usum ac dominium talis personæ, et ab illa possideatur independenter a superiore, tunc res non ac-

quiritur monasterio, non tam ex defectu acceptantis quam donantis, quia cum conditionalis non ponat in esse, ille non habuit voluntatem donandi monasterio; et quamvis conditio posita fuerit iniqua, nihilominus fuit sufficiens ad suspendendam seu impediendam voluntatem donantis. Quocirca, in eo casu non potest religiosus talia bona apud se retinere, nec etiam Prælatum seu conventui illa donare; nam primum esset contra paupertatem, secundum autem esset contra justitiam; debet ergo illa reddere vero domino, id est, ei qui donavit, quia ille nunquam dominium a se abdicavit, cum sufficientem voluntatem non habuerit.

34. *Legatum repugnans paupertati religionis, est ipso jure nullum.*—Dices: saltem poterit religiosus, petita licentia a superiore, talem rem ad suum usum retinere, quia tunc jam non agit contra paupertatem, nec etiam contra justitiam, cum conditio adjuncta a donante impleatur. Respondeo, si voluntas donantis fuerit, ut talis res immutabiliter, ut sic dicam, et irrevocabiliter a religioso possideatur, sic conditionem esse prorsus iniquam, et contrariam paupertati, ideoque talem donationem acceptari non debere nec posse, quia virtute esset velle possidere rem modo proprietario, neque etiam superior potest dare talem facultatem irrevocabilem. Quod potest a simili confirmari, quia legatum, relictum religioni sub conditione repugnante paupertati, acceptandum non est; imo est ipso jure nullum, ut dicemus infra tractando de paupertate Societatis. Et in terminis docent Bart., Authent. *Excipitur*, n. 2; Surdus, de Alimentis, tit. 8, Privil. 79, n. 4; Mol., t. 1 de Just., disp. 140. Si autem conditio posita a donante solum est, dummodo talis religiosus ea re utatur, statim vero ac prohibitus fuerit a superiore illa uti, sibi restituatur, tunc voluntas non est absolute iniqua, sed est limitata ad dandum usum tali personæ, quamdiu ei prohibitus non fuerit, et ideo, durante licentia, potest religiosus sine culpa illum usum retinere. Quia vero hic modus conditionis continet quamdam coactionem moralem respectu superioris, ideo talis facultas concedenda non esset, nec talis donatio admittenda; videtur enim superior cogi ad concedendum tali religioso hujusmodi rem, et usum ejus, ne religio videatur omnino illa commoditate privari. Sed hoc minus incommodum est, quam admittere illud privatum commodum, cum umbra, ne dicam specie palliatæ proprietatis, quæ in magnum detrimentum religionis vergere potest.

35. *Religiosus quidquid acquirit, monasterio acquirit.* — Alio modo potest hæc donatio ex parte dantis fieri cum absoluta voluntate donandi. Et tunc dicendum est, eum, qui sic donat, vere spoliari dominio rei, transferri autem non in religiosum, sed in religionem (excipio religionem S. Francisci, quatenus in hoc peculiari jure utitur). Hæc assertio sumitur ex communi regula juris, quod quidquid acquirit religiosus, acquirit religioni, c. *Statutum*, 18, q. 1, sicut servus acquirit domino; nam in hoc æquiparantur, juxta communem doctrinam Baldi, et aliorum, quos refert et sequitur Navarrus, *Commen. 2 de Regul.*, n. 30 et sequentibus. Dices hoc verum esse quando religiosus acquirit; tunc autem non videtur acquirere, quia nec sibi, cum non possit, nec monasterio, cum illud non consentiat. Respondetur, etiamsi religiosus sine ulla licentia accipiat aliquid, illud acquirere monasterio, quod docet expresse Innocentius, in c. *Cum olim*, de Privilegiis, n. 3, ubi, etiam monasterio vetante aliquid acquirere, si nihilominus acquiratur, dicit acquiri monasterio, argumento leg. *Etiam*, ff. de Acquir. rerum dom., quæ parum certe probat, nam solum dicit servum furtivum acquirere domino, qui bona fide eum emit, non tamen dicit acquirere domino invito, seu prohibente acquisitionem. Eandem vero sententiam tenet Abbas, in c. *Cum ad monasterium*, de Statu Monach., n. 2; Navar., d. comment. 2, n. 32 et 33. Ratio autem reddi potest, quia, cum hoc cedat in commodum religionis, quantumcumque contraxerit acceptioni, postquam tamen facta est, semper censetur illam acceptare, quatenus sibi potest prodesse, et non obesse; vel etiam dici potest jure ipso esse validam et acceptam donationem. Favetque Concilium Tridentinum, 25, c. 2 de Regularib., ibi: *Etiam quovis modo ab eis acquisita*, et infra: *Sed statim ea superiori tradantur, conventuique incorporentur.*

36. *Limitatio resolutionis circa revocationem talis donationis.* — Hoc autem cum hac moderatione intelligendum existimo, ut, quantum est ex parte donantis, et religiosi accipientis, res illa acquisita sit monasterio, nec possit eorum arbitrio donatio revocari; nihilominus tamen, quamdiu a Prælo acceptata non est, possit voluntate ejus rescindi, et res ipsa domino restitui. Moveor ex principio communiter recepto, quod contractus factus a religioso sine licentia Prælati valet, quatenus est utilis monasterio; potest autem a Prælo irritari,

ut videre licet in Navarro supra, et latius infra dicemus; idem ergo est de quacumque donatione vel acquisitione; valet enim, tamen a Prælo irritari potest, si judicaverit non esse expediens religioni rem illam retinere, sive id sit propter rationem, vel utilitatem temporalem, sive propter spirituale bonum religionis. Dices hoc non esse singulare in hujusmodi rebus, seu bonis acceptis a religioso, sine licentia Prælati; nam etiam de aliis rebus monasterii potest Prælo disponere, prout expedire censuerit, quia sunt ejus administrationi commissa. Respondetur longe diversam esse rationem; nam alia bona sunt sub absoluto, et, ut sic dicam, sub firmo dominio monasterii, et ideo non possunt alienari vel expendi, nisi in utilitatem monasterii, vel ex justa causa, juxta regulam et consuetudinem monasterii. In præsentem vero casum, acquisitio facta superiore repugnante, vel sine ipsius licentia tacita, vel expressa, nondum est firma, licet sit valida, nam irritabilis est per superiorem, et ideo talis irritatio non est proprie alienatio bonorum monasterii, multoque facilius et ex levioribus causis fieri potest.

37. *Ultima dubitatio: an acceptio quoad solum usum sit peccatum grave ex vi solius materie.* — Ultima dubitatio superest circa hanc acceptionem, si sit quoad solum usum, dominio remanente apud donantem, an sit etiam contraria paupertati, et possit esse ex vi solius materie, seu quantitatis ejus, peccatum mortale. Ratio dubitandi esse potest, quia ibi nulla est proprietas, neque proprietarius usus; ergo non est transgressio paupertatis, sed solum obedientiæ, seu alicujus regulæ. Antecedens patet, quia ille nec directe, neque indirecte accipit dominium, quia ut supponimus, ita accipit rem, ut semper possit a donante repeti, quamdiu consumpta non fuerit; neque etiam accipit usum proprietarium, quia non habet illum nomine proprio, sed nomine alterius, scilicet veri domini; ergo.

38. *Duplex genus bonorum usu consumptibilium.* — Hæc dubitatio magna ex parte pertinet ad tertium membrum supra propositum, de usu rerum contrario paupertati. Et ideo breviter advertendum est, sermonem esse posse de bonis quæ suo proprio usu consumuntur, ut maxime sunt, quæ pertinent ad cibum et potum, et inter hæc bona potest etiam pecunia numerari. Alia vero sunt bona quæ, licet mobilia etiam sint et corruptibilia, habent tamen permanentem usum omnino distinctum a proprio dominio, et distincto

pretio æstimabilem; et utraque ex his bonis accipi possunt, vel ad unum tantum actum transeuntem, vel ut retineantur, et conserventur ad durabilem usum, vel ut paulatim consumantur. Denique possunt hæc bona vel usurpari a religioso ex communibus bonis monasterii, vel accipi ab aliquo externo ex bonis ejus, cum expressa vel subintellecta declaratione, quod solum ad usum recipiantur.

39. *Prima assertio, de bonis monasterii usurpatis.* — Primo ergo dicendum est, usurpare aliquo ex dictis modis, propria auctoritate, aliquid ex communibus bonis monasterii, ex se contra paupertatem esse, imo et contra justitiam, sæpe autem excusari a peccato mortali ex parte materie, præsertim quando per talem usum bona non consumuntur extra religionem. Probatur regula in generali quoad paupertatem, quia talis usurpatio est actus proprietatis, fit enim propria auctoritate tanquam a proprio domino, sine ulla licentia Prælati, ut supponimus; quoad injustitiam vero, quia est usurpatio rei alienæ invito domino, scilicet ipsa religione, apud quam est tantum bonorum dominium, vel administratio æquivalens quantum ad hoc (ut Minores comprehendamus). Atque hinc sequitur talem actum duplici titulo esse peccatum mortale ex suo genere, scilicet, religionis et justitiæ. Neque in hoc invenio dissensionem inter auctores, nec rationem dubitandi; nam quæ in principio posita est, ad summum procedit in bonis extrinsecus adventibus, quorum usus a vero domino conceditur, de quibus dicitur statim; nam in bonis religionis hoc locum non habet. Dixi tamen: Si propria auctoritate hæc bona monasterii usurpet, nam si verus dominus illorum, id est religio, talem usum concessisset, eo ipso esset licitus, quantum est ex parte justitiæ et paupertatis; tunc autem jam non esset casus de quo loquimur, quia jam talis acceptio ad usum non esset sine licentia Prælati, nam per illum constare debet de voluntate religionis.

40. *Difficultas, quale sit hoc peccatum in individuo.* — *Resolutio prima, de pecunia usurpatione.* — Difficultas autem non parva est, in explicanda et confirmanda gravitate culpæ in individuo, cum religiosus propria auctoritate pecuniam, vel aliud ex communibus bonis monasterii usurpat. In qua re (ut hoc semel dicam) duo extrema cavenda sunt, scilicet, ne nimium alleviando culpas, relaxationi occasionem tribuamus, et ne religiosius quam par est eas aggravando, homines fragiles (quales

majori ex parte sumus) periculis exponamus; et quia hoc posterius gravius est, magisque religioni contrarium, ideo si in aliquod extremum (quod vitandum est quoad fieri possit) inclinandum sit, potius ad lenitatem quam ad rigorem propendendum esse. In prædicta ergo difficultate, imprimis censeo acceptionem pecuniæ maxime esse detestabilem in hac materia, neque in ea posse distingui acceptionem quoad usum, vel quoad dominium, quoad moralem violationem paupertatis; tantum enim valet usus ejus, quantum ipsa, et æque damnificatur religio accepto usu, quo expenditur ipsa pecunia; et quoad hoc parum refert quod pecunia accipiatur statim expendenda, vel retinenda et conservanda pro aliqua opportunitate; nam, licet hoc posteriori modo multum augeatur deformitas culpæ et proprietatis, tamen utrumque per se sufficit ad culpam mortalem, si materia attingat quantitatem, saltem quatuor argenteorum, juxta superius dicta, et interdum poterit minor sufficere, juxta occurrentes circumstantias. Nec videtur sufficiens excusatio ab hac culpæ gravitate, quod fortasse pecunia expendatur, emendo aliquid, quod loco illius bonis monasterii incorporaretur; nam, licet damnum religionis inde minui videatur, tamen actus ipse nimis proprietarius est, et in rigore justitiæ etiam illa est gravis injuria.

41. *Resolutio secunda, de usurpatione aliorum bonorum usu consumptibilium.* — *Quid de aliis rebus quæ usu statim non consumuntur.* — Deinde in aliis bonis usu consumptibilibus, pertinentibus, scilicet, ad cibum et potum, si tantum ad proprium usum actualem, ut sic dicam, et transitorium, aliquid sumatur, regulariter non videtur peccatum mortale, nisi damnificatio religionis esset nimia, et in re extraordinaria ac pretiosiore; extra hujusmodi enim casum res hujusmodi reputantur levioris conditionis; et quamvis Prælati hoc displiceat, non tamen ita sunt involuntarii, ut illam reputent materiam gravem in ordine ad paupertatem, sed solum in ordine ad decentiam et perfectionem religionis. Accedit, quod religiosi quoad usum hujusmodi rerum tractantur ut filii; inter parentem autem et filium non censetur similis actio gravis. Secus vero esset si hujusmodi res in magna quantitate acciperentur, et occulte retentæ paulatim consumerentur; nam illud esse posset grave peccatum, quamvis ad id discernendum in particulari magna prudentia necessaria sit. De aliis vero rebus quæ usu

non consumuntur statim, si non accipiantur ut occulte et tanquam propriae possideantur, sed solum ad usum publicum, et expositum arbitrio superioris, sicut retinentur res aliae, ordinarie existimo materiam esse solum peccati venialis, nisi peculiare circumstantiae intercedant, quae indicent deformitatem gravio-rem, ut si id fiat frequenter, et quasi ex animo deliberato applicandi illo modo res monasterii ad suum usum, vel si ob eam causam privarentur alii usu talis rei cum notabili incommodo illorum, aut monasterii, de qua re plura in sequentibus dicemus.

42. *Secunda assertio, de bonis externis ad usum acceptis.* — *Probatum quod sit contra votum.* — Secundo dicendum est: accipere dicto modo aliquid ad quemcumque usum proprium ab aliquo externo de bonis ejus, non est peccatum injustitiae; tamen etiam est contra votum paupertatis. Prior pars constat, quia ibi nihil accipitur invito domino, volenti autem non fit injuria. Posterior pars probatur, quia ille etiam est actus proprietatis repugnantis paupertati religiosae. Nam, licet in eo casu religiosus non utatur tali re, ut dominus ejus, tamen in acceptando illo usu se gerit ut dominus; usus autem ille pretio aestimabilis est; nam si sit actus quo res consumitur, tanti est aestimabilis moraliter, quanti res ipsa; si autem usus, salva substantia rerum, sit pretio aestimabilis, distincto a valore rei, qui ergo illum usum accipit suo arbitrio, et sine licentia, jam accipit aliquid pretio aestimabile proprio arbitrio, et sine facultate superioris; ergo quoad id se gerit ut dominus. Unde, licet per votum paupertatis non excludatur simpliciter usus facti a superiore concessus, excluditur tamen usus facti proprio arbitrio usurpatus, etiamsi ille usus a domino concedatur, hoc enim pertinet ad rationem justitiae, et non ad rationem paupertatis. Confirmatur et declaratur; nam dominus, concedendo talem usum, concedit plane aliquod jus utendi, quod jus aestimabile pretio est, etiamsi pendeat a domino, qui potest illud revocare; ergo paupertas laeditur, cum tale jus proprio arbitrio recipitur, et in actum reduceitur. Atque hoc etiam confirmat usus, et communis sensus religiosorum, qui hoc modo et intentione intelligunt emitti votum paupertatis, scilicet non habendi rem ullam, neque utendi illa, nisi ex voluntate Praelati; unde omnis usus sine hac licentia expressa aut interpretativa propriarius censetur, etiamsi non sit de rebus propriis, sed de alienis.

43. *Quale et quam grave peccatum sit.* — Ad judicandum autem de gravitate culpae, quando usus est salva substantia rei, non est consideranda quantitas, seu valor rei, quae ad usum conceditur, sed sola aestimatio ipsius usus, quia solus ille accipitur, et ex hac parte saepe multum minuetur culpa. In aliis autem rebus, quae uno usu consumuntur, parum refert distinguere usum a dominio, quod ad praesens attinet, quia si res consumitur, tota res accipitur, cum usus accipitur; et ideo, juxta superius dicta de quantitate hujus materiae, de hac etiam acceptione judicandum est; eritque major gravitas, si res in magna quantitate accipitur, ut occulte retenta paulatim consumatur; nam accipere solum rem ad unum tantum actum utendi, verbi gratia, comedendi aut bibendi, regulariter non aestimatur materia gravis in ordine ad paupertatem, quidquid sit de obedientia, vel alia observantia religiosa. In acceptione autem pecuniae, semper est major deformitas, idemque est in illa accipere usum quod dominium.

44. *Quid si accipiatur pecunia mutuo.* — Imo censeo, licet mutuo accipiatur, non excusari a culpa gravi, quamvis tunc necessaria videatur major quantitas, quam si dono acciperetur, quia revera juxta moralem aestimationem minus est id quod accipitur. Quoniam vero per mutuum, quantum ex vi contractus, acquiritur dominium cum obligatione solvendi, ideo talis actio proprietaria est, et repugnans paupertati, tum quia per eam accipitur aliquid tanquam proprium, cum sine licentia accipitur; tum etiam quia obligatur religiosus ad aliquid reddendum propria etiam auctoritate, quae obligatio neque in ipso firma esse potest, nec, moraliter loquendo, impleri, si pecuniam expendat, cum neque ipse habeat unde solvat, neque etiam monasterium in eo casu obligetur. Loquimur enim, quando mutuum propria auctoritate accipitur, sine voluntate tacita superioris, et expenditur in usus non necessarios, ad quos religio non tenebatur. Nam si religiosus de licentia superioris esset absens et aegrotaret, vel alia ex causa indigeret ad usus sibi necessarios, quibus religio debet et solet providere, tunc in accipiendo mutuo non est proprietatis, cum sufficiens licentia intercedat, et religio tenebitur ad solutionem ejus, cum teneatur religio in necessariis providere. Quod cum aliis notavit Turrecremata, in dicto c. *Non dicatis*, art. 7.

45. *Objectio.* — *Respondetur sub distinctione.* — *Accipere pecuniam in custodia non est*

contra paupertatem. — Dices: interdum potest religiosus aliquam pecuniam accipere, ut eam reddat tertiae personae, quod non videtur esse peccatum grave, quia ibi religiosus nihil videtur sibi acquirere, sed tantum esse instrumentum, quo pecunia illa donetur tertiae personae; ergo accipere pecuniam iterum reddendam ipsimet domino, non erit peccatum grave contra paupertatem. Respondeo distinguendo antecedens: dupliciter enim potest id fieri, primo, ut res immediate donetur religioso, quamvis ipse eam accipiat animo donandi illam tali personae, et non retinendi illam, ut propriam; secundo, quod donatio immediate fiat tertiae personae, etiam ex intentione ipsius dantis, ipse autem religiosus solum sit veluti minister et sequester, quo mediante, pecunia ab uno in alium transferatur. Si ergo antecedens intelligatur priori modo, falsum assumit, quia illud ex genere suo peccatum grave est; imo duo peccata ibi interveniunt, unum accipiendo, nam est actus proprietatis, et domini; aliud postea dando tertio, tum propter eandem rationem; tum etiam quia jam fit injuria religioni, cui jam fuit jus acquisitum per priorem acceptionem. Si vero antecedens intelligatur in posteriori sensu, sic verum est quod assumitur; nam illud revera non est contra paupertatem, poterit autem esse contra regulam vel obedientiam, si in religione prohibitum sit, ne aliquid simile absque licentia fiat. Et ita resolvit Sanchez, lib. 6 de Matrim., disp. 4, § *Sexto inferitur*. In eo autem sensu non recte inferitur consequens, nam qui mutuo pecuniam accipit, dominium acquirit quantum est ex modo actionis, et de illa potest tanquam dominus disponere, licet teneatur eam postea solvere. Esset autem simile, si religiosus acciperet ab alio pecuniam tantum in custodia, ut eam reddat quoties dominus voluerit, illud enim per se non est contra paupertatem, licet possit esse contra obedientiam, et contra decentiam religiosam, si occulte fiat; et in universum cavendum est in hujusmodi actionibus, ne aliquid palliate vel simulate fiat contra paupertatem, quod multum pendet ex tacita intelligentia, et bona vel mala fide operantium.

CAPUT XII.

DE POSSESSIONE SEU RETENTIONE ALICUJUS REI
CONTRA RELIGIOSAM PAUPERTATEM.

1. *Peculium proprietarium repugnat paupertati.* — Secunda actio, vel quasi actio domini est possessio seu retentio temporalium bonorum, quae, quatenus talis est, manifeste repugnat paupertati religiosae. Dico autem *quatenus talis est*, quia de facto aliquid hujusmodi in particulari habere, absolute non repugnat voto, imo quoad aliquid moraliter necessarium est, quo sensu non repugnat religioso habere pecuniam, juxta c. *Monachi*, de Statu Monach., cum ibi notatis, et per Navar., Comment. 1 de Regular., n. 14, et Comment. 2, n. 14. Solum ergo peculium proprietarium huic voto repugnat, ut ex eodem c. *Monachi* constat, et ex aliis, quae Navar. supra expendit. Explicandum ergo superest quae sint signa possessionis seu retentionis proprietariae, et quomodo quantumve in ea peccetur contra paupertatem.

2. *Primum signum peculii proprietarii.* — Primum ergo ac praecipuum signum est, possidere aliquid sine legitima licentia Praelati: habetur expresse in d. c. *Monachi*, ubi primum prohibetur ne monachi peculium permittantur habere; inferius vero declaratur, nisi ab Abbate fuerit pro injuncta administratione permissum, et subjungitur gravissima poena contra eos, qui aliter inventi fuerint habere peculium; nam in vita removentur a communione altaris, scilicet, nisi resipiscant, et in morte privantur suffragiis, et sepultura ecclesiastica, scilicet, si in eo statu moriantur. Unde constat hanc unicam conditionem, scilicet, carere facultate superioris, esse sufficiens argumentum proprietarii peculii, ad quod etiam facit c. *Non dicatis*, 12, q. 1, et c. *Cum ad Monasterium*, de Statu monach., cum similibus, quae ibi a glossis citantur, et concordant ibidem Doctores, Panormitanus, in d. c. *Cum ad Monasterium*, n. 8; Innocentius, Hostiensis, et alii; Gerson, in tract. contra proprietarios, habetur 1 p., Alphab. 22, lit. M (quamvis aliqui censeant non esse illius); D. Antoninus, 3 p., tit. 16, c. 1, § 11; Sylvest., *Religio*, 6, q. 8; Corduba late, in Summa, q. 54. Ratio juxta supra dicta facilis est, quia qui possidet aliquid sine facultate superioris, non alieno, sed proprio nomine illud possidet; ergo tanquam proprium pos-